

TEMİZLİK

Risale

OTUZUNCU LEM'A

Otuz Birinci Mektubun Otuzuncu Lem'ası ve Eskişehir Hapishanesinin bir meyvesi, Altı Nüktedir.

Denizli Medrese-i Yusufiyesinin bir ders-i âzamı Meyve Risalesi olduğu ve Afyon Medrese-i Yusufiyesinin kıymettar bir ders-i ekmeli el-Hüccetü'z-Zehrâ olması gibi, Eskişehir Medrese-i Yusufiyesinin gayet kuvvetli bir ders-i âzamı da, İsm-i Âzamı taşıyan altı ismin altı nüktesini beyan eden bu Otuzuncu Lem'adır.

İsm-i Âzamdaki Hayy-ı Kayyûma dair parçada pek derin ve geniş meseleleri herkes birden bilemez ve zevk etmez, fakat hissesiz de kalmaz.

Birinci Nükte

İsm-i Küddûsün bir nüktesine dairdir.

Bu Küddûs nüktesi, Otuzuncu Sözün Zeylinin Zeyli olması münasiptir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالْأَرْضَ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمَاهِدُونَ

âyetinin bir nüktesi ve bir İsm-i Âzam veyahut İsm-i Âzâmın altı nurundan bir nuru olan Küddûs isminin bir cilvesi, Şaban-ı Şerifin âhîrinde, Eskişehir Hapishanesinde bana görüldü. Hem mevcudiyet-i İlâhiyeyi kemâl-ı zuhurla, hem vahdet-i Rabbâniyeyi kemâl-i vuzuhla gösterdi. Şöyle ki, gördüm:

Bu kâinat ve bu küre-i arz, daim işler bir büyük fabrika ve her vakit dolar boşalır bir han, bir misafirhanedir. Halbuki böyle işlek fabrikalar, hanlar ve misafirhaneler muzahafatla, enkazlarla, süprüntülerle çok kirleniyorlar, bulaşık oluyorlar ve ufunetli maddeler her tarafında teraküm ediyorlar. Eğer pek çok dikkatle bakılmazsa ve tanzif edilmezse ve süpürülüp temizlenmezse, içinde durulmaz; insan onda boğulur.

Halbuki bu fabrika-i kâinat ve misafirhane-i arz o derece parlak, temiz ve naziftir ve o kadar kirsiz ve bulaşıksızdır ve ufunetsizdir ki, bir lüzumsuz şey ve bir menfaatsiz madde ve tesadüfi bir kir bulunmaz.

Zâhirî bulunsa da, çabuk bir istihale makinesine atılır, temizlenir.

Demek bu fabrikaya bakan Zat, çok iyi bakıyor. Ve bu fabrikanın öyle tanzifçi bir Sahibi var ki, o koca fabrikayı ve o büyük sarayı küçük bir oda gibi süpürtür, temizler, tanzim ve tanzif eder. Ve o pek büyük fabrikanın büyüklüğü nisbetinde muzahrafatı ve enkazından kalma kirli maddeleri, süprüntüleri bulunmuyor. Belki büyüklüğü nisbetinde temizliğine ve nezafetine dikkat ediliyor.

Bir insan, bir ayda yıkanmazsa ve küçük odasını süpürmezse çok kirlenir, pislenir. Demek bu saray-ı âlemdeki paklık, sâfilik, nuranîlik, temizlik, mütemadiyen hikmetli bir tanziften, bir dikkatli tathirden ileri geliyor. Ve eğer o daimî tathir ve süpürmek ve dikkatle bakmak olmasaydı, bir senede bütün hayvanların yüz bin milletleri arzın yüzünde boğulacaklardı. Ve semâvâtın fezasında tahribe ve mevte mazhar olan kürelerin ve peyklerin, belki yıldızların enkazları, başımızı ve diğer hayvânâtın başlarını, belki küre-i arzın başını, belki dünyamızın başını kıracaklardı, dağlar büyüklüğündeki taşları başımıza yağdıracaklardı. Ve bizi bu vatan-ı dünyevîmizden kaçıracaklardı. Halbuki, eskiden beri o yukarı âlemlerdeki tahrip ve tamirden, medar-ı ibret olarak, yalnız birkaç semâvî taşlar düşmüşse de, hiç kimsenin başını kırmamış.

Hem zeminin yüzünde her sene mevt ve hayatın değişmeleri ve döğüşmeleri yüzünden, yüz binler hayvânat milletlerinin cenazeleri ve iki yüz bin nebâtâtın taifelerinin enkazları, ber ve bahrin yüzlerini fevkalâde öyle kirleteceklerdi ki, zîşuur, o yüzleri değil sevmek, âşık olmak, belki öyle çirkinlikten nefret edip mevte ve ademe kaçacaklardı.

Bir kuş kolayca kanatlarını ve bir kâtip rahatça sayfalarını temizlediği gibi, bu tayyare-i arzın ve bu tuyur-u semâviyenin kanatları ve bu kitab-ı kâinatın sayfaları da öylece temizleniyor, güzelleşiyor ki, âhiretin hadsiz güzelliğini görmeyen ve imanla düşünmeyen insanlar, dünyanın bu temizliğine, bu güzelliğine âşık olurlar, perestiş ederler.

Demek bu saray-ı âlem ve bu fabrika-i kâinat, ism-i Kuddûs'un bir cilve-i âzamına mazhardır ki, o tanzif-i kudsîden gelen emirleri, değil yalnız denizlerin âkilü'l-lâhm tanzifatçıları ve karaların kartalları, belki kurtlar ve karıncalar gibi, cenazeleri toplayan sıhhiye memurları dahi dinliyorlar.

Belki o kudsî evâmîr-i tanzifiyeyi, bedende cereyan eden kandaki küreyvât-ı hamrâ ve beyzâ dahi dinleyip bedeninin hüceyrâtında tanzifat yaptıkları gibi, nefes dahi o kanı tasfiye eder, temizler.

Ve o emri, gözkapakları gözleri temizlemek ve sinekler kanatlarını süpürmek için dinledikleri gibi, koca hava ve bulut dahi dinler. Hava, zeminin sathına, yüzüne konan toz toprak süprüntülere üfler, tanzif eder. Bulut süngeri, zemin bahçesine su serper, toz toprağı yatıştırır. Sonra, gökyüzünü çok zaman kirletmemek için, çabuk süprüntülerini toplayıp kemâl-i intizamla çekilir, gizlenir. Göğün güzel yüzünü ve gözünü, silinmiş ve süpürülmüş, parıl parıl parlar gösteriyor.

Ve o evâmîr-i tanzifiyeyi, yıldızlar, unsurlar, madenler, nebatlar dinledikleri gibi, bütün zerreler dahi dinliyorlar ki, hayret-engiz tahavvülât fırtınaları içinde o zerreler nezafete dikkat ediyorlar. Bir yerde lüzumsuz toplanmıyorlar, kalabalık etmiyorlar. Mülevves olsalar çabuk temizleniyorlar. En temiz ve en nazif ve en parlak ve en pâk vaziyetleri, en güzel, en sâfi, en lâtif suretleri almak için, bir dest-i hikmet tarafından sevk olunuyorlar.

İşte bu tek fil, yani, birtek hakikat olan tanzif, ism-i Kuddûs gibi bir İsm-i Âzamdan, kâinatın daire-i âzamında görünen bir cilve-i âzamdır ki, doğrudan doğruya mevcudiyet-i Rabbâniyeyi ve vahdâniyet-i İlâhiyeyi, Esmâ-i Hüsnâsıyla beraber, güneş gibi, geniş ve dürbün gibi olan gözlere gösterir.

Evet, nasıl ki, Risale-i Nur'un çok cüzlerinde kat'î burhanlarla ispat edilmiş ki, ism-i Hakem ve ism-i Hakîmin bir cilvesi olan fil-i tanzim ve nizam; ve ism-i Adl ve Âdilin bir cilvesi olan fil-i tevzin ve mizan; ve ism-i Cemîl ve Kerîmin bir cilvesi olan fil-i tezyin ve ihsan; ve ism-i Rab ve Rahîmin bir cilvesi olan fil-i terbiye ve in'âm, bu daire-i âzam-ı âlemde, herbiri birtek hakikat ve birtek fil olduklarından, birtek Zâtın vücub-u vücudunu ve vahdetini gösteriyorlar. Aynen öyle de, ism-i Kuddûsün bir mazharı ve bir cilvesi olan fil-i tanzif ve tathir dahi, o Zât-ı Vâcibü'l-Vücudun hem güneş gibi mevcudiyetini, hem gündüz gibi vahdâniyetini gösteriyorlar.

Ve mezkûr tanzim, tevzin, tezyin, tanzif misilli o efâl-i hakîmâne, âzamî dairede vahdet-i nev'iyeleri noktasında birtek Sâni-i Vâhidi gösterdikleri gibi; Esmâ-i Hüsnânın ekserîsinin, belki bin bir esmânın herbirinin böyle birer cilve-i âzamı, bu daire-i âzamda vardır. Ve o cilveden gelen fil,

Otuzuncu Lem'a - s.799

büyüklüğü nisbetinde vuzuh ve kat'iyetle Vâhid-i Ehadi gösterir.

Evet, herşeyi kanun ve nizamına itaat ettiren hikmet-i âmme; ve herşeyi süslendirip yüzünü güldüren inâyet-i şâmîle; ve herşeyi sevindirip memnun eden rahmet-i vâsia; ve zîhayat herşeyi beslendirip lezzetlendiren rızk-ı

umumî-i iâşe; ve herşeyi umum eşyaya münasebettar ve müstefid ve bir derece mâlik eden hayat ve ihyâ gibi, kâinatın yüzünü güldüren, ışıklandırır bedihî hakikatler ve vahdânî fiiller, ziya güneşi gösterdiği gibi, birtek Zât-ı Hakîm, Kerîm, Rahîm, Rezzâk, Hayy ve Muhyîyi bilbedâhe gösteriyorlar. Eğer herbiri birer burhan-ı bâhir-i vahdâniyet olan o yüzer geniş fillerden tek birisi Vâhid-i Ehade verilmezse, yüzer vecihte muhaller lâzım gelir.

Meselâ, onlardan değil hikmet, inayet, rahmet, iaşe, ihyâ gibi bedihî hakikatler ve vahdanî deliller, belki yalnız tanzif fiili Kâinat Hâlıkına verilmezse, o vakit ehl-i dalâletin o meslek-i küfrisinde lâzım gelir ki, ya tanzifle alâkadar zerreden, sinekten tut, tâ unsurlara, yıldızlara kadar bütün mahlûkatın herbiri, koca kâinatın tezyin ve tevzin ve tanzim ve tanzifini bilecek, düşünecek ve ona göre davranacak bir kabiliyette olacak; veyahut Hâlık-ı Âlemin sıfât-ı kudsiyesi kendisinde bulunacak; veyahut bu kâinatın tezyinat ve tanzifâtı ve varidat ve masarifinin muvazenelerini tanzim etmek için, kâinat büyüklüğünde bir meclis-i meşveret bulundurulacak ve hadsiz zerreler, sinekler, yıldızlar o meclisin âzâları olacak. Ve hâkezâ, bunlar gibi hurafeli, safsatalı yüzer muhaller bulunacak, tâ ki her tarafta görünen ve müşahede olunan umumî ve ihatalı ulvî tezyin ve tathir ve tanzif vücut bulabilsin. Bu ise, bir muhal değil, belki yüz bin muhal ortaya girer.

Evet, eğer gündüzün ziyası ve zemindeki umum parlak şeylerde temessül eden hayalî güneşçikler güneşe verilmezse ve birtek güneşin cilve-i in'ikâsıdır denilmezse, o vakit zemin yüzünde parlayan bütün cam parçalarında ve su katrelerinde ve karın şişeciklerinde, belki havanın zerrelerinde birer hakikî güneş bulunmak lâzım gelir-tâ ki o umumî ziya vücut bulabilsin.

İşte hikmet dahi bir ziyadır. Rahmet-i muhita bir ziyadır. Tezyin, tevzin, tanzim, tanzif, muhit birer ziyadırlar ki, o Şems-i Ezelînin şualarıdır. İşte gel, bak, dalâlet ve küfür nasıl hiç çıkılmaz bataklığa girer. Ve dalâlettteki cehalet, ne derece ahmakane olduğunu gör, "Elhamdü lillâhi alâ dîni'l-İslâm ve kemâli'l-îmân" de.

Evet, kâinat sarayını ter temiz tutan bu ulvî, umumî tanzif, elbette ism-i Kuddûsün cilvesi ve muktezasıdır. Evet, nasıl ki bütün mahlûkatın tesbihatları ism-i Kuddûsa bakar; öyle de, bütün nezafetlerini de Kuddûs ismi ister.^{HAŞİYE} Nezafetin bu kudsî intisabındandır ki,

¹ النَّظَافَةُ مِنَ الْإِيمَانِ hadisi, nezafeti imanın nurundan saymış ve

² التَّوَابِينَ وَيُجِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ âyeti dahi, tahareti muhabbet-i İlâhiyenin bir medarı göstermiş. Kaynak: 30. Lema, 1. Nükte